KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ

Esiopetusta, perusopetusta, joustavaa perusopetusta ja perusopetukseen valmistavaa opetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen silloin, kun koulumatka on viittä kilometriä pidempi tai matka muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (Perusopetuslaki 2003, 32 §.)

Kuljetukseen ja odotukseen kuluva aika ei saa alle 13-vuotiaalla oppilaalla ylittää 2,5 tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia (Perusopetuslaki 2010, 32 §).

Jos oppilas otetaan muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Oppilaan voidaan edellyttää kulkevan osan koulumatkasta itse. (Perusopetuslaki 2011, 32 §.)

Sivistys- ja hyvinvointitoimialan toimintasäännössä määritelty viranhaltija tekee päätöksen koulukuljetuksen myöntämisestä perusopetuslain ja sivistyslautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti.

Talviajan kuljetus järjestetään ajalle 1.10.–31.3., eli lokakuun alusta maaliskuun loppuun. Muilta osin huoltaja vastaa lapsensa koulumatkoista.

Kuljetustapaa ja -reittejä koskevat periaatteet:

- Kuljetus järjestetään aina, kun se on mahdollista, olemassa olevaa julkista liikennettä (linja-auto) käyttäen.
- Kuljetus, myös kouluautokuljetus, pyritään järjestämään mahdollisimman sujuvina reitteinä, joiden varteen oppilaat tulevat.
- Perustellussa poikkeustapauksessa huoltajan hoitamasta kuljetuksesta voidaan maksaa korvaus Kelan kilometrikorvauksen perushinnan mukaan. Oppilaalla on oltava myönteinen kuljetuspäätös.

KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulumatkan pituus

Mäntsälän kunta järjestää koulumatkan pituuden perusteella perusopetuksen oppilaalle ja koulun esiopetuksen oppilaalle kuljetuksen, jos oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä yli 5 kilometriä.

Sivistyslautakunnan päätöksellä kuljetus järjestetään myös, jos

- esikoululaisen koulumatka on lyhyintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 2 kilometriä
- 1.–2. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 3 kilometriä
- 3. luokan oppilaan koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä pitkin yli 4 kilometriä.

Koulumatka mitataan kotiportilta koulun portille lyhintä käytettävissä olevaa kävelyreittiä pitkin kunnassa käytössä olevalla karttaohjelmalla. Portilla tarkoitetaan kohtaa, jossa kiinteistön alueelle mennään (yleensä kodin päässä sisäänajoväylä ja koulun pihalla jalankululle osoitettu sisäänmenokohta). Tällöin pyörä- ja kävelytiet otetaan huomioon ensisijaisina kulkuväylinä. Lisäksi huomioidaan, ovatko ne käytettävissä myös talviaikaan. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle, vaan koulumatka voi muodostua osittain oppilaan itse kulkemasta osasta.

Kuljetusoppilaan liityntämatkan omavastuukävelymatka kuljetusreitille yhteen suuntaan on enintään:

- esiopetusoppilaalla 1,0 kilometri
- 1–3 luokan oppilaalla 2,0 kilometriä
- 4–6 luokan 3,0 kilometriä
- 7–9 luokan 5,0 kilometriä.

Päivähoitopaikan ja koulun välille kuljetus järjestetään vain poikkeustapauksissa (POL 32 §).

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta on velvollinen järjestämään koulukuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle.
Oppilas voi kuitenkin kulkea myös vaaralliseksi katsottua tietä 100–200 metrin tien suuntaisen matkan esimerkiksi lähimmälle bussipysäkille tai noutopaikalle. Paikalliset ylitykset ovat mahdollisia.

Lisäksi kuljetuspäätöstä tehtäessä huomioidaan

- onko vaihtoehtoista, turvallisempaa reittiä olemassa,
- kuinka pitkän matkan oppilas kulkee kyseistä autotietä.

Tilanteessa, jossa alueilla, joilla petoeläin (esimerkiksi susi) aiheuttaa välitöntä uhkaa häiriökäyttäytymisellään, voi huoltaja hakea oikeutta maksuttomaan koulukuljetukseen. Opetuspalvelut konsultoi Mäntsälän riistanhoitoyhdistystä ja tarvittaessa pyytää asiantuntijalausunnon koulukuljetushakemuksen liitteeksi. Lausunto ei velvoita kuntaa järjestämään koulukuljetusta, vaan sitä käytetään asiantuntija-apuna päätöksenteossa. Ensisijaisesti huoltajille myönnetään kilometrikorvaus lapsen kuljetukseen kodin ja noutopaikan välille. Toissijaisesti myönnetään koulukuljetus lähempää kotia mahdollisuuksien mukaan. Tällöin etusijalla ovat 0–2-luokkalaiset. Päätös tehdään määräajaksi.

Koulumatkan vaikeus ja rasittavuus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen, jos koulumatka on liian vaikea.

Koulumatka saattaa olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea koulumatka omin neuvoin. Kuljetuksen järjestäminen oppilaan henkilökohtaisten vaikeuksien perusteella päätetään tapauskohtaisesti ja edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri, psykologi tai muu asiantuntija. Lausunnosta on ilmettävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntija edellyttää kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmettävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija edellyttää koulukuljetuksen järjestämistä.

Yhteishuoltajuus

Oppilaalla on yksi osoite, joka on merkitty väestörekisteriin. Kunta järjestää kuljetuksen vain yhdestä asuinosoitteesta.

Oppiaineen opiskelu muualla kuin lähikoulussa

Eräiden oppiaineiden opetusta (esimerkiksi katsomusaineet) järjestään vain muutamilla kouluilla tai tietyn oppiaineen opetusta (käsityö, musiikki jne.) voidaan järjestää toisella koululla säännöllisesti tai väliaikaisesti esimerkiksi peruskorjauksen takia. Mäntsälän kunta voi järjestää tämän tyyppisten opetuspaikkajärjestelyjen edellyttämät kuljetukset, vaikka oppilaalle ei olisi myönnetty koulukuljetusetuutta. Etenkin keskustan alueella oppilaat siirtyvät toiseen kouluun lähtökohtaisesti kävellen. Kulkumuodon valinnan päättää koulu, ja siinä huomioidaan oppilaiden ikätaso, matkan pituus, turvallisuus sekä siirtymiseen kuluva aika, jotta oppilas ehtii myöhästymättä opetukseen ja seuraavalle oppitunnille. Koulupäivän aikana tapahtuviin kuljetuksiin ei tehdä erikseen kuljetushakemusta.

Toissijainen koulupaikka

Muuhun kuin Mäntsälän kunnan ensisijaisesti osoittamaan kouluun hakeutuneella oppilaalla ei ole oikeutta maksuttomaan kuljetukseen. Jos oppilas otetaan muuhun kuin kunnan osoittamaan lähikouluun, huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Kuljetusta toissijaiseen kouluun ei myönnetä myöskään asiantuntijalausunnon perusteella tai tapaturmasta syntyneen kuljetustarpeen yhteydessä.

Mikäli oppilas muuttaa kesken lukuvuoden kunnan sisällä ja hänen on tarkoituksenmukaista käydä lukuvuoden loppuun vanhassa koulussa, voidaan koulumatkakustannukset korvata linja-auton alennuslipputaksan mukaisesti tai oppilaalle voidaan antaa linja-autolippu Mäntsälän kunnan alueelle edellyttäen, että kuljetus on tarkoituksenmukaisesti järjestettävissä. Erillistä kuljetusta ei järjestetä.

Vieraskuntalaisia kuljetetaan vain, jos asiasta on tehty sopimus ao. kotikunnan kanssa.

Iltapäivätoimintaan jäävät kuljetusoppilaat

Iltapäivätoimintapaikkaan tai sieltä kotiin ei järjestetä kuljetusta eikä kuljetuksen kustannuksia korvata.

Huoltaja on velvollinen ilmoittamaan kouluautolle ja koululle lukuvuoden alussa, mikäli lapsi menee iltapäivätoimintaan, eikä tarvitse paluukyytiä kotiin. Niinä päivinä, kun lapsi ei poikkeuksellisesti menekään iltapäivätoimintaan, huoltaja vastaa kotiin kuljetuksesta. Jos kuljetukseen oikeutettu lapsi osallistuu säännöllisesti vain tiettyinä lukuvuoden alussa ilmoitettuina päivinä iltapäivätoimintaan esim. maanantai–keskiviikko, kuljetus kotiin voidaan järjestää muille päiville (torstai–perjantai). Pääsääntö kuitenkin on, että iltapäivätoiminnassa olevat oppilaat saavat vain aamukuljetuksen. Huoltajat ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsilleen kulkemisen iltapäivätoimintapaikkaan.

Muut kuin kuljetusoppilaat

Oppilaat, jotka eivät ole oikeutettuja koulukuljetuksiin, saavat kulkea mukana kouluautoissa korvausta vastaan edellyttäen, että oppilaalle on tilaa autossa, liikennöitsijä sen hyväksyy, eikä siitä aiheudu kuljetukseen oikeutetuille haittaa. Huoltaja sopii asian suoraan liikennöitsijän kanssa. Myös tällöin oppilas on liikennöitsijän tai kunnan vakuutuksen piirissä.